

**Előfizetési árak:**

Helyben, vagy postán küldve:  
**Egy évre 10 frt — kr.**  
**Félévre 5 frt — kr.**  
**Negyedévre 2 frt 50 kr.**  
**Egy óra 1 frt — kr.**  
**Egyes szám 5 kr.**

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklamációk is.

**Előszóthatni helyben:**

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidékről pedig a postahivatalok útján.

# DEBRECZEN

**POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.**  
**A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.**  
 Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

**Hirdetési díj:**

Négy hasábos petit sorért 5 kr  
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Ziehermann H. közvetítő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak

**Emlékbeszéd.**

(Irtá és 1891. márczius 15-ikén a főiskola udvarán elmondotta: **Csánky Benő.**)

Érzték-e még öregek azt az örömet, mely e napon egykor szíveitekben játszadozott? Örzték-e még azt a tüzet, mely e napon pirosra festé a halvány arcot, vér helyett kerügett a karokban, aczella edzé a beteg izmait is? Halljátok-e még csengeni e nap büszke diadal-énekét, viharos zenéjét, a magyar marsseillaise-t. Föl tudjátok még emelni fejeiteket büszkén annak hallatára? ... Tudtok-e még lelkesedni?!

Igen!

Látom a feleletet, az arc szokatlan ahítatát, a szívetekben zsongó kimagyarázhatatlan érzelmek tükörét s tán megijelenik azon egy könyösepp, e nap számára őrzött könyösepp is, az örömmel az a merengő, zokogó, igaz gyöngye, melyet amaz örökemlékü napon szívetek mélyén felejtettetek! ... Látom a szemek villámain, látom a kifeszülő izmokat.

Ifjodjatok meg öregek! Büszke ezédru-sökká egyenesedjenek vallaitok. Legyetek mint mi, fiatalok. Tietek e nap!

Nem, nemcsak a tietek. Mienk ifjake, minden magyar emberé e nap.

Az öreg, a mult idők élő, beszélő, történetkönyve nyíljék meg e nap estéjen arra a szent, arra a fénylő lapra, mely e szavakon kezdődik: márczius 15-ike! — Beszéljete: Hadd lassuk az eltemetett idöket, a soha nem látott alakokat élni, mozogni, szólani, cselekedni. Hadd esodáljuk nagyságukat, hadd tiszt-

teljük haló poraikat, hadd boruljunk domborodó sirjaikra és hadd mondjuk el áldó imádság mellett szent neveiket.

Az öreg vegye térdére unokáját. Tanítsa meg az el nem veszithető eszmének a lánczokon vett diadalára, a kardnak dicső történetére.

Hadd harsogjon a tárogató. Hadd zugjon az ágyu bömbölő moraja. Holttesteken át fújó paripák száguldjanak a kivivott diadalra. Hadd jelenjen meg a csodálatos történet, hadd jelenjen meg felsöges tekintetével maga a legszebb ideál: a szabadság!

Tekintsetek rá magyarok, polgártársaim, szeretett testvéreim. Egyik kezében kard, másik kezében az összezuzott láncz, átkos tanujele magyar nép zivataros századainak.

Ennek áldozata a harmincz nemes. E miatt ontották vérüket a dicsőemlékü Boeckai hajdui, majd Bethlen Gábor és Rákóczi György, az alkotmányiak, a politikai- és vallásszabadságnak felejtethetlen, magas lelkü hősei, rendithetetlen őrtornyai. E miatt hullatá keserü könnyeit a magyar, vértanuinak sirjai felett. E lánczok! ezek kísérték a magyart a tyrrhen hullamaira is. E lánczok eltiprására tüzte ki a zászlót a hazaszeretet bujdosó csillaga, II-ik Rákóczi Ferencz, akinek emléken lángolunk és sirva fakadunk. Nézzetek azt a zászlót! Tekintsetek annak emlékezetes szép jelszavára: »Istenért, hazáért, szabadságért.« Lássátok a multban a jelenvalókat, lássátok a jelenben a multnak hőseit. Az övek, az ő emlékezetöke is e nap. Szabadsághősöke a szabadság ünnepe.



*»Ismét magyar lett a magyar,  
 Mert ekkor nem volt a  
 Hogy is lett volna? Szolga volt  
 S nem magyar, a ki szolgál.«*

... Nyiljatok meg e napon Rodostó sirjai. Öltsetek fénylő ruhát, ünnepeljeteek velünk mindnyájan ti felejtethetlen drága szellemek.

De mit beszéltek én itt gyarló ajakkal!? Hiszen köztünk vannak ők e pillanatban! Vagy miről tanuskodnék szíveink gerjedezése, legszentebb indulatainknak hármóniába ölekezése.

Multadé, jövődé e nap, én magyar nemzetem!

Üdvözlégy szabadság diadalünnepe, márczius 15-ike! — Te rombolád le az ó világ roskatag épületét bálvány-isteneivel együtt. Te adtad ki a jelszót: »támadjon új világ az ó felett.« Te adtad az erőt, lelkesedést a magasba törésre, a tiláni munkára. Te adál szárnyakat a vezérlelkek büszke gondolatainak, felépíteni az ó világ romjai felett az új világ hatalmas alkotmányát, a független, szabad Magyarországot!

Üdvözlégy sajtószabadság ünnepe!

Olvassátok el azokat a lángoló dalokat, a hazaszeretet soha ki nem alvó szikráit, melyeket a szabadsajtó magasba röpitett. Olvassátok azokat a lángoló, felejtethetlen, örök szónoklatokat, melyeknek a szabadsajtó adott második életet, melyeknek eszméit, melyeknek élet-adóját soha nem felejtethi a magyar.

Soha ne felejtse, soha fel ne adja azt a márczius 15-iki 12 pontot, soha ne felejtse,

**A BEDRECZEN TÁRCZÁJA.**

**Márczius tizenötödikén.\*)**

Rügyet fakasztó édes Márczius,  
 Langyos lehedre ébred már a föld!  
 Az égbolt — eddig oly komor, borús —  
 Egy füvatomra játszi arcot ölt.  
 Mint sejtetem, vágy a leánykebelben,  
 A föld almából új életre serken;  
 S mint hő alól a síron nőtt örökzöld,  
 Lelkünkben a mult új emlékeket költ.

Ifju szabadság szent hónapja te,  
 Zord éjszakára ébredt ifju hajnal.  
 Töled dús a népek története  
 Szabadság mámorával, diadallal.  
 A sírfelbontó, zsenge kikelet  
 A népszabadság szülő anyja lett;  
 S midőn a föld jegét, fagyát lerázta:  
 Lehullt a zsarnokságnak szörnyü láncza.

A szolgál-lánczok szerte pattanának,  
 Szabad kezünket mik lenyűgözék,  
 Bús emléki a sötétség korának,

\*) Felolvasta a szerző a kereskedő ifjak társulatának márczius 15-iki ünnepélyén.

Miktől pirúlt a lelkes nemzedék,  
 Az emberek szétválasztó falát  
 S az eszme jármát széjjel rombolák.  
 Szent jelszó volt-e, avagy szent imádság:  
 »Egyenlőség, testvériség, szabadság.«

Nem élvhajhászat- és divatnak élt  
 A márcziusi lelkes ifjuság;  
 Szívük nem ismert égőbb szenvedélyt,  
 Mint hön imádni a típrott hazát.  
 Nagy lelkeikben lángzó eszme-tűz,  
 Eszményük: Szent szabadság: égi szűz  
 Ős Budavárba könyüü így bejutni.  
 Bár fegyverük nem volt már, csak — parupli.

Ó szent szabadság ifju mómora,  
 Mely édesb, mint az első szerelem.  
 Már azt hívénk, nem lesz bú-bajsoha,  
 Tündérvilág lesz éltünk idelemn.  
 Mintha éreznök e tündéri kort,  
 Midőn minden szív egy eszmébe forrt,  
 S dicső Petőfi szabadság-dalára  
 Örömmre zendült Tisza-Duna tája.

Egyszerre eltűnt a zord régi korszak,  
 Felüdíté az ifju Márczius;

S mitől még sok czopf most is visszaborzad,  
 Lejárt az ódon, léha titulus.

»Polgár-erény« — bár régen megszülettél,  
 Csak e napon nyílt számodra szabad tér,  
 Midőn megtisztult a lég, s elenyesze  
 Az ó-világnak sok mohos penésze.

A szív szabad lett és szabad a kéz,  
 S kardot ragadt ez ellenségire;  
 Csatákban csengett a hős kelevéz:  
 Hisz egy világot szárnyalt át hire,  
 Vívta apáink, hullt a drága vér,  
 Ám mind kevés volt a sok hős babér;  
 Észak csordája vészét rája hozván,  
 Lehanyatlott a haldokló oroszlán.

Ám dús kalász kel véráztatta földben,  
 Szent szabadság kalasza ott fakad.  
 Őték a dics ... virúl még lombja zölden,  
 Új század hoz rá új virágokat.  
 S midőn reánk a nagy mult napja fényt vet,  
 Felemeljük hozzájuk szíveinket:  
 Legyen emléktek százezerszer áldva,  
 Ó márcziusnak lelkes ifjusága!

(Debreczen, 1891. márczius 15.)

**Benedek János.**

soha fel ne adja a független felelős magyar miniszteriumot, soha ne felejtse, soha fel ne adja a sajtószabadságot, soha ne feledje, soha el ne adja a nagy eszmék test'esítését, azt a másik bujdosó csillagot: Kossuth Lajost!

Nem érzitek e az ő nevére könnyezni szíveteket? Halljátok e még zengeni a nevet ölelő akkordokat, azt az örök éneket? Lázba jön e még attól ifju, öreg? Még egyszer kérdem: tudtok e még lelkesedni?!!

Hadd némuljon el hát az én gyöngé szövegem. Te beszélj márczius 15-ike. Te láttad őt, a lánczot letörő Prométheüsz. — Nézzétek, mint emeli föl magával a mélységbe taszított nép millióit, a nemzet elhagyatott gyermekeit. Mint omlanak alá szövegatára a százados falak. Mint ismeri meg az erős a gyöngét, mint emeli vállainak átlászi terhét! Hadd legyen erős, hadd legyen nagy a kicsiny. Nézzétek, miként indul meg az aluvó vér, az élet e nemzet tagjaiban. Mindegyik mozog, el, munkál, előre tör, miként a tenger hullam-koszorúja a mosolygó revpart öbleihez. Egy a cél, egy az akarat, egy az erő, egy a jelszó: az egyenlőség.

Ki merészelné utjába állani?! Soha ne felejtse, soha el ne adja a magyar drága, szent polgári jogát, soha ne felejtse az egyenlőség legméltóbb emlék-jelét: a mai napot.

Tudnátok e magyarok némán állani előtte?

Lesz e idő, mikor a magyar érzékellenül halad el mellette?! Ha igen, úgy gyalázat élne tovább, úgy nem érdemel egyebet, mint kezére bilineset, nyakába jármot.

Hadd nyiljanak meg hát ez egyetlen napon a mult rozsdás kapui. Oldjátok meg saruitokat, mert szent a hely, a hová lépünk. Hadd lássuk ezt a nemzetet életének legszentebb, legszebb perceiben. Táruljon fel a meghatározó kép, a pesti márczius 15-ki jelenet, a »nemzeti dal« első accordjaitól — a fényben uszó büszke főváros utolsó eskü-szaváig. Táruljon fel varázsával büvöletével az a magasztos, vénelküli forradalom! . . . Mint nyugszik kebel a keblen. Mint dobog egy szív milliók keblében. Mint sir két ország örömkönyveket. Mint ölelkezik össze a két elszakított testvér: Erdély, Magyarország.

*»Jöhetsz most már, jöhetsz vihar,  
Nem vettedjűk már haragod  
Két ország egygypé olvadt,  
Kétlű kard lett a magyar.«*

### A szerelem vége

— Költemény prózában —

Aladár úgy érezte, hogy valami különös üresség tamadt a szívében, amelyet hiába igyekezhet öltönni. Fakónak, színtelennek látta a világot, — s ez őszi reggelen, amikor olyan különösen zord képet mutatott minden, de minden — mikor sűrűn ült a köd a házak tetején, utczák körében, — azt hitte, hogy immár vége az ő életkedvének is.

Emlékezett. Nyári, verőfényes reggelen látott meg először egy fehérbe öltözött asszonyt, amint künn a mezőn sétált s virágot szedett. Akkor olyan különösen dobbant meg a szíve, mint még addig soha.

Egy darabig tételődött, aztán odament és megszólította. Az asszony mosolygott az ő szavaiban, amely olyan kedvesen ügyellenné tette a fiatal embert. Aztán órahosszat elholyongtak a virágos réteken, kar a karban s édes kacagásukat többszörösen vissza hangoztatta a közeli berek.

Olyan szép volt ez a reggel. Soha sem fogja elfeledni, ha ezer esztendeig él is. Még mintha most is érezné az üde levegőt, a melyet akkor szivott, mintha hallaná az asszony

Öleljétek meg egymást testvéreim. Sirjatok ti is! Jövel add áldásodat e nép könnyeire szelid génusz: *testvériség!*

*»Oh nap, ne bántsá e könnyeket,  
Melyek most pilláinkon rengenek,  
A melyeket öröm csöpettetett:  
Hagyd a világnak végeiglen  
Ottan ragyogni szemeinkben.  
Hagyd ott ragyogni mindég!  
»Magyar szemében ez oly ritka vendég.«*

Soha ne légy elfeledve szabadság, egyenlőség, testvériség meghatározó diadalünnep, hitünk, reményünk partja: Márczius 15-ike.

Ide zarándokoljon a haldokló hazaszeretet.

Ide meneküljön erőért a nemzet, ha vihar fenyegeti.

Multadé, jövőd e jelenvaló nap én magyar nemzetem.

Szeretett testvéreim! Őrizzétek meg e nap emlékeit a jövőnek, a maradéknak. Hadd zengjen a felejthetetlen költő csodaszép éneke:

*»A magyarok istenőre esküszünk,  
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!«*

Éljen a szabadság! egyenlőség! testvériség!

Éljen a haza!

Éljen Kossuth Lajos!

### BELFÖLD.

**Az udvar eltávozása.** A király, a királyné, Mária Valeria főhercegnő és Ferencz Szalvator főherceg szombaton elutaztak hazulról, Budapestről, Bécsbe. Tegnap az egész udvartartás követte őket.

**Az új primás.** A N. Fr. Presse római értesülése szerint Samassa József, egri érsek, van kizemelve Magyarország hercegprimásul. Samassa kinevezésével egy idejűleg Esztergomból Budapestre fogják az érseki székhelyet áttenni.

**Minisztertanács** volt szombaton délelőtt, mely három óráig tartott. A minisztertanács — mint a »Bud. Korr.« írja — többek közt a szerződési tárgyalásokra kiküldött német megbízottaknak legutóbbi, részben teljesen váratlan propositióival is foglalkozott. A magyar kormány megbízottai utasításokkal ellátva, Bécsbe mennek, hogy a tárgyalásokat — föltevé, hogy a német kiküldöttek is megkapták utasításaikat — ismét megkezdhessék.

kacagását, mintha maga előtt látná ingerlően szép arcát, karesu derekát, amelyet örült vágytól elkábítva, átölelt akkor, s mintha érezné azt a esőket, amely neki első volt s amelynek édességét érezni fogja még a jövő életben is.

Most még pedig csak akkor boldog, ha ezeken az édes emlékeken emmereng. Lehunyja a szemét s maga előtt látja azt az asszonyt, akit ifju szívének tiszta lángjával szeretett, duzzadt, piros ajkával, fitos orrával, zöldeskék szemével. Hányszor esküdtek egymásnak örök hűséget és úgy érezték, hogy mindjárt meghalának, ha egymást nélkülözniök kellene.

Egy évig, kettőig, háromig ugyanazzal a rajongással szerették egymást.

— Három év mulva úgy észlelte az asszony, hogy Aladárnak csunya állása bajusza. A frizurája is mindig rendetlen, sőt kőczosan áll a haja. Ismert egy fiatal tisztet, a kinek mindig olyan szép simán állt a haja. Mondta ezt a fiúnak. Az vállat vonított, kacagott egyet s még borzossabb volt azután. Évödni akart Irmával. Az pedig haragudott érte, hogy csak ennyire veszi számba az ő akaratát. Most czivódtak

### KÜLFÖLD.

**Windthorst halála.** Windthorst Lajos, a németországi katolikus cenzurpárt nagy hírű vezére, régebben hannoverai miniszter, Bécsben, életének 79-ik évében, tüdőgyulladás következtében elhunyt.

**Az idei május elseje.** A bécsi munkások a brüsszeli példájára május elsején nagyszerű tüntetést szándékoznak rendezni az általános szavazati jog érdekében. A munkások annak rendje és módja szerint alakított zászlóaljokban jelvényekkel és a lobogókkal a parlament elé szándékoznak vonulni; a jelvényeken és zászlókon ezek a szavak fognak állni: »Nyolc órai munkaidő. Általános szavazati jog.« Azt hiszik azonban, hogy a rendőrség arra való tekintettel, hogy az időben a birodalmi tanács együtt lesz, nem fogja megengedni a tüntetést.

**Oroszország háborút akar.** A párisi »Figaro« jelenti: Néhány nap óta a pétervári udvari körökben nyugtalanság észlelhető. Mindenütt az orosz hadi készülődésekről beszélnek. Politikai körökben nem igen veszik komolyan e híreket, de az bizonyos, hogy a czári politikában új fordulat állott be.

### Közügylés.

(Az »iparegyesületi takarékos és hitelintézet« közgyűlése.)  
Debreczen, márcz. 16.

A debreczeni iparegyesületi takarékos és hitelintézet tegnap d. e. 10 órakor tartotta évi rendes közgyűlését, Lengyel Imre elnöklelte alatt, saját helyiségében. Konstátáltván a közgyűlés határozat-képessége (jelen volt 25 részvényes 216 részvény képviselőtében), Torday Gábor jogtanácsos olvassa az igazgatóság évi jelentését, melynek főbb adatai a következők:

A pénztári forgalom volt az elmúlt 1890-ik évben:

Bevétel . . . . .	3,408,735 frt 52 kr
Kiadás . . . . .	3,403,042 frt 41 kr
Maradvány . . . . .	5,693 frt 11 kr.

A váltó-tárca állománya volt 1890. decz. 31-én 2,555 db. 635,517 frt 14 kr értékben. A betétek állománya volt ugyanakkor 631,569 frt 38 kr. Az előlegek állománya 337 drb. 40,562 frt 50 kr. A kölesön-kötvény állománya a múlt év végén 10,818 frt 83 kr, az értékpapírok állománya pedig 16,247 frt 40 kr volt.

Az intézeti zálogház 1889. évi nov. 1-én nyílt meg s 14 havi forgalma a következő volt:

először, mióta egymást szerették. Hidegen váltak el egymástól. De aztán megint összebékültek. Csakhogy nem volt a régi rajongó szerelem többé, ami annyira összefűzte testüket, lelküket. Aladár egy reggelen úgy vette észre, hogy Irma tulságosan is halvány, meg az orra hegye vörös. Egy kiesi helyen, kisebbben, mint egy krajczár, folt volt, és makkasul maradt is. A fiu nem akarta megsérteni kedvesét azzal, hogy ezt megmondja neki, de úgy érezte, hogy az a vörös folt rendkívül csunya és valahányszor csak reá nézett, sajnálkozva gondolta, hogy ez a kis hiba egészen összerontja az asszony bübajos szépségét. Irma észrevette ezt a hidegséget s így lassanként odajutott a dolog, hogy nem szerették egymást többé. Az asszony vigasztalást keresett a hadnagy imadásában, — de a fiatal ember nem talált magának más ideált. Boldogtalanná tette az a parányi vörös folt . . .

— A ködös őszi reggelen elábrándozott, — maga előtt látta kedvesét a nélkül a csunya vörös foltos orr nélkül, — megsiratta őt, mint halottját. Mert a foltos orru asszony nem volt az ő ideálja többé.

Kiadott 18,206 bárezán 143,563 frt —  
Bevételt 13,462 » 107,897 frt 53 kr  
Maradt 4,744 » 35,665 frt 47 kr.

A mérleg szerint az intézet 1890. évi tiszta nyeresége **6,354 frt 22 kr**, mely következőleg osztatik szét:

A részvényesek közt szétosztatik, minden részvény után 6% . . . . . 6000 frt — kr  
A felügyelők jutaleka . . . . . 300 frt — kr  
Az 1891. évi számlára átviteltik . . . . . 54 frt 22 kr  
Összesen: 6,354 frt 22 kr.

Az alapszabályok értelmében ez igazgatóságból kilépnek; Lengyel Imre és Serly Ede, — ezek helye és a lemondott Bösörmenyi Pál helye választás útján töltetik be.

A felügyelő bizottság a mérleget az üzleti könyvekkel teljesen megegyezőnek s a számadásokat teljesen rendezten találta. Hozzájárul az igazgatóság előterjesztéséhez.

A közgyűlés szintén egyhangulag elfogadja az igazgatóság előterjesztését, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadja s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak jegyzőkönyvi közönetet szavaz.

Lengyel Imre elnök jelenti, hogy azon házat, melyben az intézet el van helyezve, az igazgatóság — 38,000 frt vételárért — megvásárolja az intézet részére. Ennek — egyebek közt — az az előnye is meg lesz, hogy az intézeti zálogház az intézet saját házában lesz elhelyezhető. Jelenti továbbá, hogy a kereskedelmi akadémia részére — 100 frtos évi részletekben — 500 frtot szavazott meg az igazgatóság. Tudomással vétetik.

Az igazgatóságból kilépett Bösörmenyi Pálnak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik. A jegyzőkönyv hitelesítésével megbiztatik: Márk Endre, Harmath Gergely és Tóth Ferencz.

Az igazgatóságba — titkos szavazás útján — rendes tagokul bevalasztattak: Serly Ede 160, Csóka Sámuel 136 s Lengyel Imre 132 szavazattal; póttagokul bevalasztattak: Davidházy Imre 34 s Márk Endre 21 szavazattal.

Több tárgy nem lévén, a közgyűlés véget ért.

### Márczius 15-én.

Itta: Csánky Benő. Szavalt a márczius 15-iki ünnepélyen: Diószegi Mihály.

Szent nap, esodás nap, ugy-e te vagy itt?!  
Szívünkre szállnak édes hangjaid.  
Itt röpked el nem múlt éneked  
Az össze-uzott rablánczok felett.  
Szilaj szárnyával büszken tör az égbe,  
Körülte zug egy népnek esküvése.

Alom, valóság összeolvada,  
Mint éjszakával a fény mosolya.  
Tüzelj, világíts, ragyogó meleg,  
A láncz hideg volt, karunk meg remeg.  
Ez volt mirajtunk jegye a halálnak,  
Bus könnyink oh mind ezért folyának.

Ez hozta ránk a balsors viharát,  
Vérünket ettől kínok szakgaták.  
Ez vonta porba lelkünk szárnyait;  
Étől aludt ki keblünkben a hit!  
Vessétek azt a lánczot le a mélybe,  
Hol született, a poklok fenekére.

Oh menny szülötte fényes látomány!  
Itt állsz közöttük annyi év után.  
Csokold, öled e népet édesen.  
Maradj, ne menj el innen sohasem.  
Vérünk fagyát fel szárnyaid szakasszák,  
Szívünkbe szállj le drága lény: Szabadság!

Azóta élünk csak, hogy te vagy itt!  
Halottak voltunk, mind e szent napig.  
Ma látjuk tisztán fényes homlokod,  
Szemed villámlik, arezod mosolyog.  
Nem hal meg e nép, míg te vagy vezéred,  
Haljon meg az, ki lánczot rak kezére.

Remegjen hát az önkény karja ma.  
Haloványuljon fénye bibora.  
Fenn hordja e nép büszke homlokát,  
Hol a megígért Kanahánba lát.  
Kit lent a föld porában meg se láttak,  
Mutassa fényes arcát a világnak.

Emelje föl a gazdag a szegényt.  
Ólelje átal hű testvéreként.  
Egyforma legyen kunyhó, palota.  
Leljen ma nyilt eget a szív szava!  
S a siralom zugó örömré válván,  
Ne álljon e nép többé soha árván!

Igy lesz viharban, vészben szikla-gát!  
Az önkény rajta zuzza szét magát.  
Zengjen fölötte győzedelmi dal,  
Legyen dicső név újra a magyar.  
S ha rab leend a népek milliója:  
Itt lengjen a szabadság lobogója!

Ez itt a jel ma, ez az ideál.  
Ne fedje felleg, elmulás, halál.  
Munkálni érte talpra hát magyar!  
Zendüljön ifjan, forrón az a dal,  
Melyre apáink karddal esküvének  
A magyarok hatalmas Istenének!

### Színház.

— Márczius 14. —

Szombaton este ismét zsufolásig megöltötte színházunkat a közönség, hogy a Jászay Mari művészetében gyönyörködjék. A debreczeni közönségnek ilyen művelzetben gyönyörködni ritkán van alkalma, nem esoda tehát, hogy az érdeklődés általános és rendkívüli volt. Jászay Mari valóban tüneményszerű jelensége a magyar színpadnak s az a rendkívüli erő, melyet különösen »Elektra«-ban kifejt, megrázza egész valónkat s esodatunkat kelti föl. Mély figyelemmel hallgatta a közönség minden egyes szavát, leste minden mozdulatát s midőn egy-egy jelenete véget ért, olyan tapsviharban tört ki az elragadott közönség, minőt alig hallott még a debreczeni színház.

Az első felvonás után díszes koszorút nyújtottak föl neki a zenekarból (melyet mindkét este a közönség foglalt el) s minden felvonás után 5—6 ízben kihívták.

Ráthonyi Ákos (Orestes), ki első fölépte alkalmával elfogultsággal küzdött, most »Elektra« második előadásán már sokkal több hévvel, bátorsággal és hatással játszott. Szép színpadi alak, inelligens színész, ki még ugyan a kezdet nehézségeivel küzd s meglátszik rajta a gyakorlatlanság, de szorgalmas tanulás mellett s ha a kezdet nehézségei nem rettentik vissza, a haladás útja egyáltalában nincs előle elzárva. A jó akaratu, bár kemény kritika, többet használ fejlődésnek, mint azon kritika, mely máris kész művészeknek ismeri el. A művész lassan fejlődik; de a kibén tehetség és szorgalom van, az előbb-utóbb felküzdi magát: Ráthonyitól pedig, különösen második fölépte után, a tehetséget nem tagadjuk meg s szorgalmáról viszont csak jót hallottunk. A közönség őt is szép koszorúval tüntette ki.

Az a rendőri tapintatlanság, mely »Elektra« első előadása alatt abban nyilvánult, hogy a színházi közönséget a szabad tetszés-nyilvánításban megátolja, megboszlulta magát. Mi egyáltalában nem esodálkozunk azon, ha a közönség, különösen annak fiatalabb része, a pezsgó vérű, lelkesülő ifjuság, a Jászay Mari művészetétől elragadtatva tetszésének hangosabb alakban ad nyilvánítást, mint máskor tenni szokta. De a híres debreczeni rendőri »erély és tapintat« ugy okoskodott, hogy ez illetlen és veszedelmes dolog. Megpróbálta tehát a tetszés-nyilvánításokat szűkebb korlátok közé szorítani, a mi persze nem sikerült. A jogtalan rendőri beavatkozás csak olaj volt a tűzre. Jogtalanok nevezük a rendőrség beavatkozását, mert a közönségnek jogában áll még kifütyölni is a rossz darabot és a botrányosan rossz szereplőt, — hát akkor éljenezni és tapsolni hogy ne állana jogában?!

No de ezt a Dégenfeld-huszároknak, a debreczeni rendőrség közegeinek, hiába magyarázzuk. Ők bajt látnak ott is, a hol semmi baj nincs, — viszont ottan, a hol csakugyan baj van, a hol beavatkozásukra szükség lenne, tehetetlenek. Ilyenkor a főkapitány ur kényelmesen piszkálja a fogát, — máskor pedig engedí, hogy az alkapitányok tapintatlansága meggyőzze a közönséget a felől, hogy a rendőrség csak a rendtelenség előidézésére való!

Az »Elektra« szombati előadása alkalmával a karzaton nyilatkozott azon visszahatás, melyet a rendőrség pénteki beavatkozása keltett. A karzat — a 3-ik felvonás után — hosszú idei zajongott. A zajongás még akkor is alig szűnt meg, midőn a függönyt felhúzták. E lármás jelenetet, mely sem a vendégszereplő művésznőre, sem a közönségre nem volt kellemes, mi a debreczeni rendőrség számlájára írjuk, mert tudhatná már a debreczeni nép azon jelszavát: »Csak azért is dongó!«

Következett az utcaijelenet. Előadás után az ifjuság megvárta Jászay Marit az elécsarnokban s hangos éljenzéssel kísérte szállására, az »Angol-királynő« vendéglőbe. Midőn a szálloda udvarából a tömeg visszatért a czepléd-utczára, — márczius 15-ikének előestéje lévén — fölharsant egy pár »Éljen Kossuth Lajos!«-kiáltás is. Ebben sincs még semmi különös veszedelem; Kossuthot éltetni szokása a magyar embernek, a nélkül, hogy mindjárt forradalomra és detronizációra gondolna; no de a depr. rendőrség ismét ugy okoskodott, hogy azonnal kitör a forradalom s ismétlődik 1848. apr. 14-ike; hogy tehát a hazát megmentse, egy csomó fegyveres rendőrrel (nagy szerencse, hogy készenlétben voltak, mert éppen órváltás ideje volt) szétüzték a tömeget. A kit puska-tussal jól oldalba taszítottak, a kézzel foghatólag meggyőződött fölé, hogy az haza megmentetett s a forradalmi törekvések (veszedelmes város ez a Debreczen!) meghiusítottak a debreczeni rendőrség rőndszerelete és tapintata által!

Jászay Mari pedig azzal a tapasztalattal térhetett vissza Budapestre, hogy a debreczeni rendőrség — tapintatlanság tekintetében — méltó párja a budapesti m. kir. rendőrségnek!

### Ujdonságok.

\* **Márczius 15.** Gyönyörű, verőfényes, tavaszi nap kedvezett a márczius 15-iki nemzeti ünnepnek. A kellemes tavaszi idő és azon körülmény, hogy az ünnep éppen vasárnapra esett, oly impozánsá, oly látogatottá tette a márczius 15-iki ünnepélyt, a minő látogatott már évek óta nem volt. A városban kevés külső jel hirdette ugyan, hogy a magyar nemzetnek ünnepnapja van, mert lobogók csupán a főiskolára, a függetlenségi kör helyiségére, a kereskedő ifjak önkepző együletének helyiségére, s néhány péterfia-utczai házra voltak kitéve, de azért a hangulat (noha a »hivatalos« Debreczen nem ünnepelt, a városháza az zászlóárchoza is pusztán meredt az ég felé) egész napon át ünnepies volt. Delelőtt a nagytemplomban Kis s Ferencz segéd-lelkész hazafias szellemű predikációt tartott, megemlékezvén márczius 15-dikének jelentőségéről. Deleután jóval három óra előtt gyülekezni kezdett a nép a főiskola udvarára, az ünnepély színhelyére. Felvonultak oda a 48—49-iki egyenruhás honvédek, harszi zászlókkal, melyre szép koszorúkat küldtek Kacsóvics Ivánné urbólgy, továbbá Dankó Mihály és neje; a honvéd-egylet tagjai; a függetlenségi kör tagjai, a függetlenségi párt díszes selyem-lobogója alatt; az önkéntes tüzoltó-egylet zenekarával; a városi dalárda; a pinceszéregylet, (melynek zászlóját most bontották ki nyilvánosan előszőr); az iparos ifjusági egylet; a eszmadia társaság; a főiskolai tornaegylet s a főiskolai énekkar — zászlóik alatt. A főiskola udvara és folyosói a zsufolásig megteltek közönséggel, melynek számát 5—6 ezer főre lehetett tenni. Először a tüzoltó zenekar játszott, majd az énekkar szabatosan advan elő Huber Károly »Fohász«-át, Csánky Benő esküdtfelügyelő fölépelt az emelvényre s nagy hatá-su, szónoki lendülettel előadott alkalmi beszédet tartott, melynek tar-

tama alatt számtalanszor fölhasant a lelkesült éljenzés. (A beszédet lapunk mai számában egész terjedelmében közöljük.) A nagy lelkesedést kellett emlékbeszéd után a főiskolai ének-kar a »Talpra magyar«-t adta elő s ezután Diószegi Mihály hittanhallgató, az ismert jó szavaló, a közönség tetszése mellett szavalta el Csánky Benőnek »Márczius 15-én«- című szép költeményét, melyet szintén egész terjedelmében közölünk. Az énekkar által előadott »Hymnus«-szal itt véget ért az ünnepély s a közönség — a kollegium nyugoti kapuján át — kivonult a főiskola előtti emlék-kertbe, hol az énekkar két hazafias dalt adott elő. Nagy Kálmán joghallgató pedig elszavalta Ábrányinak Emelinek »Márczius 15-én«- című ódáját. Ugy a magas röptű költemény, mint a lelkes szavalat megnyerte a közönség tetszését. Az ünnepély 4 órakor véget ért s a közönség teljes rendben szétoszlott.

A főiskolai ifjuság este a czepléd-utcza »Kis pipa«- című vendéglőben gyűlt össze s vidám hangulatban töltötte az estét. Számos, lelkes pohárköszöntő mondatot a hazáért, Kossuth Lajosért, kiról a tegnapi nap folyamán mindenütt megemlékeztek, a hol csak magyar szívek dobognak.

A honvéd-egylet táncvigalma, mely az éjjel a »Margit-fürdő«- vendéglőjének dísztermében tartott, igen szépen sikerült. Nagyszámú közönség jelent meg s a mulatság csak a hajnali órákban ért véget. A honvéd-egylet minden márczius 15-én rendez táncvigalmat a 13 honvéd egyenruházatának költségeire s a tegnapi táncvigalom mellán sorakozott a megelőző évek táncvigalmához. Kívánjuk, hogy a honvéd-egylet tagjai még számos éveken át megtarthassák szokásos márczius 15-iki táncvigalmukat!

A debreczeni kereskedő ifjak önképző egylete lelkes ünnepélyvel járult hozzá tegnap márczius 15-ike megünnepléséhez. Egyletének piacz-utcza helyiségében este 1/2 8 órakor díszes közönség gyűlt össze, mely élvezzel hallgatta a felolvasásokat es az egyleti dalkör énekét. Az ünnepélyt a dalkör a Rácz Károly zenekarának kíséretében a Rakóczi-indulóval nyitotta meg, majd Bereczky Lajos olvasta fel Gáspár Imrénének egy alkalmi költeményét. Ezután a dalárda énekelte s Benedek János felolvasa alkalmi költeményét, melyet lapunkban ma közölünk. Bereczky P. Petőfi »Elo szobor«- című költeményét nagy hatással adta elő. Az ünnepélyt, mely becsületére válik a hazafias debreczeni kereskedő ifjuságnak, a dalkör zárta be.

Tegnap este, márczius 15-én, szintársulatunk is adózott a hazafias kegyelet oltárára. Diszelőadást rendezett s Katona Bánkbanja került színe meglehetősen telt ház előtt. A diszelőadás kezdetül Göth Sándor igaz érzéssel s hazafias lelkesedéssel szavalta Petőfi »Talpra magyar«- című költeményét, melyért a közönség elenk tapsal jutalmazta a szavalót. Ezt követték a szabad sajtó, toborzást, Kossuthot, a magyar Golgothát (az aradi vértanúk allegóriáját) Bem apót s végre az egyenlőség, testvériség es szabadságot ábrázoló s kitűnően sikerült nemaképek, melyeknek mindegyike a zseniális rendezőnek, Balassának rendkívüli ügyességéről tett élő tanuságot, mit a közönség ezuttal is halával ismert el, mert Balassát elenk tapsok közt hivta a lámpák elé. Bánkban előadásáról újat nem mondhatunk: olyan volt az, mint rendesen lenni szokott; azonban a nap jelentőségéhez méltó iparkodást es igyekezetet a szereplőknel szívesen elismerjük. Legjobb volt Balassa Biberachja, Jók voltak Bánkban (Csiky), Melinda (Palotay P.)

H.-Böszörményben nagy lelkesedéssel ünnepeltek meg márczius 15-iket. Este a városháza nagy termében a függetlenségi es 48-as párt népes bankettet rendezett, melyen számos hazafias pohárköszöntő mondatot. A szabadelvű körré átalakult függetlenségi antiszemita kör helyiségében szintén volt bankett. Az ünnepélyek kezdetét 48 ágyulövés hirdette.

\* **Az ügyvédi körben** az az örvendetes fölpezsdülés, mely a tavalyi tisztújítással kezdetét vette, az idén sem lankadt. Dr. Kola János elnök és Szilágyi Károly elnök helyettes böles es a kor színvonalán álló vezetése alatt ügyvédi karunk mindinkább es újból bebizonyítja mennyire hivatása magaslatán áll. — A kamarában most folyó nagyszabású tárgyalásokról lapunk más helyén adunk tudósítást, itt azt kívánjuk megemlíteni, hogy a szakszerű tevékenységgel immár lépést tart ügyveink között a testületi szellem erőteljes fejlődése is. Ennek egyik nyilvánulása volt a debreczeni ügyvédi karnak a kamarai elnök es elnökhelyettes tiszteletére szombaton este a »Bika«- egyik emeleti termében tartott fényes es népes lakomája is. Terünk szűk volta nem engedti, hogy az ezen emlékezetes estén történekről már most közöljük a róla szóló részletes tudósítást. Holnapig is azonban ki kell emelnünk azt az általános szeretetet es tiszteletet, mely az ünnepelt vendégeket környezte s mely a kartársak igaz, meleg es állandó lelkesedésében lel forrását. Ki kell emelnünk a két ünnepelt férfi nagyszabású felszólalását s örömmel kell kifejeznünk a fölött a helyes tapintat fölött, a melylyel ügyvédi karunk kitűnőségei személyének ünneplését összetudta kötni a tegnapi évforduló, az első sorban az ügyvédi kar oltalmára bízott közszabadságok születése napjának ünnepevel. Szavak helyett elég legyen a ténynek egyszerű ideiktatása: *a debreczeni ügyvédi kar dr. Magos György indítványára a szombati est es márczius 15-ének emlékére belépett az EMKE örökös alapító tagjai közé s a szükséges összeget azonnal összeadta.*

\* **Távirat Kossuthoz.** A főiskolai ifjuság tegnap este tarsas-vacsorát rendezvén, onnan a következő táviratot intézte Kossuth Lajoshoz: »Mélyen t. kormányzó ur! Tudunk meg lelkesülni a márczius 15-iki alkotásokert, kormányzó ur szeretett csodált, alakjáért. Szeretjük szívét, csodaljuk szellemét. Mig szívünk dobog, mig magyaroknak valljuk magunkat, felejtelen lesz előttünk az ön drága neve. Fogadj az ön által halhatatlanná tett napon hódoló üdvözlést a debreczeni főiskola ifjuságának.«

\* **A »Csokonai kör«** irodalmi szakosztálya f. hó 19-én esütörtökön d. u. 5 órakor a városháza nagy tanácstermében felolvasó ülést tart. Tárgysorozat 1. »A kik a nőket megigézik.« Könyves Tóth Kálmántól, felolvassa Balassa Jenő. 2. »Hollandi uti emlékek.« írta s felolvassa Nagy Zsigmond. Debrecen 1891. márczius 16-án. Dr. Tüdős János szakosztályi titkár.

\* **Bibliai képek bemutatása.** A budapesti skót misszió-telep küldöttei: Viktor Bernát es két fia szombaton este 7 órakor mutatták be a kollegium dísztermében képeiket. A terem közepetáján volt felállítva egy nagy vászoneremű, melyre a háttérből hatalmas varázslámpa vetette a szebbnél-szebb képeket. A szentföldnek örökké emlékezetes helyei, a kereszténység történetének nevezetesebb pontjai mutatattak fel. A képeket rövid magyarázatokkal kísérte az egyik küldött. Megnyitást es befejezést a főisk. kántus énekeit szép vallásos dalokat. — Az érdeklődés minden várakozást felülmúlt; es aznap esteli »Elektra«- előadás daczára a terem egészen megtelt intelligens közönséggel, gy hogy a skót ref. misszió tiszta jövedelme 60 frt lett. Végül Balogh Ferenc hittanár tartott gyönyörű beszédet. Elbeszélte, hogy alakult meg 50 évvel ezelőtt a skót ref. misszió, mily nemes emberbaráti működést fejtett ki s folytat; mily szerető érdeklődéssel viseltetnek hazánk iránt az angol es skót egyházi körök s mily szép viszonzás részünkről ez a szép, nemes estély. Elmondta Jeruzsálemnek viszontagságos történetét, mint volt hazája három oly vallásnak, melyek az egy Isten hitét hirdetik. Kifejezte óhaját, vajha ily vallásos erkölcsi jellegű estélyek tartatnának városunkban, sőt a szalonok ajtai is megnyílnának előttük; ezekre igen szép példákat idéz a külföldi élethől. — A díszes közönség a legnemesebb hangulatban távozott el.

\* **Öngyilkosság a temetőben.** Szombaton délután a r. katólikus temető végén egy tisztességes ruhába öltözött 35—40 éves

férfi holttestére akadtak. Fegyver nem volt mellette s első pillanatra azt hitték, hogy talán gyilkosság forog fenn. Tudattak az esetet a rendőrséggel, mely megállapította, hogy nem gyilkosság, de öngyilkosság a halál oka, mivel a golyó a szájjadlason hatolt be s a fej bubján jött ki; a holttesten pedig semmi erőszak nyoma nem volt tapasztalható. A fegyvert, melylyel magát meglötte, kétségkívül ellopák tőle. A holttestet beszállították a kórházba. Itt kiderült, hogy az öngyilkos Beltrame Alajos, udinai születésű Coppetti gyümölcskereskedő szolgálja. Elzülött életet élt s már egyízben Nyiregyháza öngyilkossági kísérletét követett el, de akkor a rendőrség megakadályozta es megbüntette. Csopesti állítása szerint Beltrame Alajos tőle a napokban 100 frtot sikasztott, aztán megszókött. Valószínűleg a büntetéstől való felelmeben követte el tettét.

\* **Életveszélyes zuhanás a színházban.** Tegnap az előadás után sajnós baleset történt a színházban. Szegedi Sándor debreczeni születésű fiatal lámpagyújtogató midőn a vasfügnyöt utoljára leeresztette, felment a zsinórpadlásokat összekötő vashidra, hogy a színpad fölött égő gázlámpákat lecsavarja, nem vigyázott eléggé szaladás közben s az emelőgép számára fentartott nyílason keresztül lebukott a kilencz lábnyi magasságból a színpadra. Azonnal ápolás alá vették, de eszméletét csupán ma reggel nyerte vissza. Valószínűleg agrárszűkölast szenvedett a mellet, hogy a balkarját es oldalát véresre összezúzta. Attól tartanak, hogy a szerencsétlen fiatal ember bele hal súlyos sérüléseibe.

\* **Esküvő.** Dr. F. Antal helybeli fiatal ügyvéd f. hó 3-án tartotta egybekelési ünnepélyét Roth Berta kisasszonnyal, Roth Salamon zemplény-megyei haszonbérlo kedves leányával N. Csebben.

\* **Adomány.** Azon szegény család részére, melyre mult számunkban fölhitvünk a könyörülő szívek figyelmét, Sövényi István helybeli szabómester 1 frtot küldött belapunk szerkesztőségéhez. A segélyt azonnal rendeltetési helyére juttatuk.

### Ügyvédek értekezlete.

A bírói es ügyési szervezetről szóló törvényjavaslat a debreczeni ügyvédi kamara előtt.

A debreczeni ügyvédi ügyvédi kamara állandó bizottsága tegnap vette folytatolagos tárgyalás alá a bírói es ügyési szervezetről szóló törvényjavaslatot. Az előadó dr. Bakonyi Samu részletesen megokolt indítványán kívül több oldalról történtek a javaslat lényegébe beható felszólalások s a vita általában magas színvonalon állt. Szilágyi Károly az apróbb részleteknél eltért az előadó indítványtól, ugy szinte dr. Kardos Samu is. Dr. Tüdős János es Juhász Ignác felszólalásai után az állandó bizottság az előadó indítványához járultva általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot. A részletes tárgyalás szerdán d. u. 3 órára halasztatott.

Az értekezlet következőleg ment végbe: Jelen voltak: d. Kola János, Szilágyi Károly, dr. Nagy Lajos, Takács Ferenc, Des Combes Henrik, dr. Bakonyi Samu, Szilágyi Imre, dr. Tüdős János, dr. Kardos Samu, Molcsányi János, Nagy Sándor, dr. Magos György, Kovács Gábor, Kovács József, Szilágyi Bálint, Juhász Ignác, dr. Popper Mór, dr. Örvös Lajos, dr. Orbán József, dr. Hartstein Lajos ügyvédek.

Dr. Kola János, az állandó bizottság elnöke üdvözli a szép számmal megjelent bizottsági tagokat, megnyitja az értekezletet s felkéri az előadót a tanácskozás tárgyát képező bírói es ügyési törvényjavaslatra vonatkozó előadói vélemény s annak indokai előterjesztésére.

Dr. Bakonyi Samu előadó először is törvényjavaslat eredeti szövegét olvassa föl s aztán előadói véleményét, melyben a javaslatot beható kritika tárgyává teszi.

Mindenekelőtt rámutat a törvényjavaslat amaz intézkedésére, a melyek a bírói függetlenséget nem egy tekintetben alterálják. A felügyelet fokozatossá tételét helyesli, azonban

attól tart, hogy úgy a mint a törvényjavaslat ennek keresztülvitelét contemplálja, egyfelől maga a fokozatosság elve, másfelől a függetlenség biztosítékai szenvednek sérelmet. A tvjavaslat 55 §-a vitálja a bírának akarata ellen való áthelyezhetetlenségét a mi ezen garantátiák között egyik legfontosabb intézkedése úgy az 1869: IV., mint az 1871: VIII. tv-cikknek. A javaslat 4 és 7 §§-ai jogot adnak a felügyeleti hatóságoknak, hogy a bíró egyéniségeivel foglalkozzanak, a mennyiben a személyes képesség megbírálását is feladatukká teszik, sőt a hivatalos működés (megszorítás nélküli) megengedésében az a veszély lappanghat, hogy a vizsgálat magának az ügynek elbírálására is kiterjedhet. A 4. § a felügyelő-hatóságot meg éppen fegyelmi bírósággá teszi, midőn a felügyelet körébe a tapasztalt szabálytalanságok »megtörlését« is bevonja. Ezen intézkedés kétszeresen veszélyezteti a bírói függetlenséget, mert a tvj. 13. §-a szerint, minden előzetes eljárás, sőt megintés mellőzéseivel az 1871: VIII. t-cikk 22. §-ának c) pontja szerinti 3-ad fokú fegyelmi büntetést róhat a »terhelte«-re. Igaz, hogy az itt rendbirságnak van nevezve, de mi egyéb ez, mint az Esau keze a Jákob hangjával? Mindez pedig nem a törvény, hanem egy kormányrendeletben megállapított »ügyviteli szabályok« elvetésének a sanctioja lesz s a mellett, annak minősítését, hogy mi a súlyos, mi a nem súlyos eset, a törvényjavaslat mellőzi s így a felügyelő bíró minden egyes esetben törvényhozóvá teszi. Az elnöki tanács intézménye magában véve igen helyes és nagy reményekre jogosító reform-gondolat, de a tvj. 12. §-a oly jogokat biztosít felette a miniszternek az által, hogy egy esetben felmerült kérdések megvitatását is elbe utalhatja, hogy ez a független ítékezésnek szintén karára válhatik.

Az a tekervényes hierarchikus szerkezet, melyet a tvjavaslat létesít, több karral járhat, mint haszonnal s noha nagyon jó volna, hogy egyes kitérők az előléptetéssel ne vonatkozzanak az eddigi hatáskörüktől, az az állapot, hogy ugyanazon forum tagjai között ezentul mindenféle rangsorozatu bírák lesznek, a munkakedvre, a jogos ambíciók kifejtésére csak határtól fogva fog hatni a rangbeli különbségeket szül az ország egy azon fokú bíróságai között, sőt a fizetési fokozatok ketté választásának káros fentartása hátrányos megkülönböztetésre vezet még az egyazon rangú bírói személyek között is. Arra nézve pedig, hogy az előbbi alkalmazásban való meghagyás mellett rang- és fizetésemelés nem a magasabb állás betöltésére, kivénült, vagy más okból képtelen es protegalat egyének illetéktelen kárpótlására fog-e alkalomul szolgálni, nincs semmi biztosíték. A törvényjavaslat igen helytelenül alkalmazza a terminusokat. Eddig mindig csak vezetését ismertük a különböző bíróságoknak. A fejet mindinkább felemelő bürokratizmus ezentul »főnökök« és »hivatalfőnökök« rendelkezése elé helyezi bírónkat.

Atterve a vizsgáló bírói intézmény ezélha vett reformjára kifogásolja, hogy a miniszteri javaslat elterve az előadói tervezet helyes intézkedésétől nem minden vizsgálóbírói állás betöltésére kívánja meg a miniszteri kinevezést s a törvényszéki bírói qualificatiót s hogy az elnöknek jogot ad egyes esetekélyebb fontosságú ügyekben jegyzők kinevezésére is. Ez eddig így volt s ha így marad, a gyakorlatban elvesz minden garantia. Miért nem sorolja fel a törvény azokat az eseteket, melyekben nemcsak törvényszéki bíró járhat el vizsgálóbíróként? Aztán a törvényjavaslat indokolása szerint az így kirendelt vizsgáló bírók »szellemi vezetés« a törvényszéki v. bíró kezében lesz. A vizsgálóbíró nem szabad befolyásolni, annak nem szabad más vezetésére szorulni. A 33. §. szerint pedig a vizsgáló bírónak a törvényszéki v. bíróhoz való »szolgálati viszonyait« miniszteri rendelet fogja szabályozni. A független vizsgáló bírónak nem szabad senkivel semmifele szolgálati viszonyban állani s ilyen viszonyokat még kevésbé szabad miniszteri rendeletnek megállapítani.

A képesítés tekintetében szintén mellőzve látjuk az előadói tervezetnek az egész jogász közönség óhajával megegyező ama javaslatát, hogy a bírói és ügyvédi vizsga egyesíttessék. Helytelenül továbbá előadó a tvjavaslat azon intézkedéseit, melyek folytán továbbra is lehetséges marad, hogy ügyészsze olyanok is kinevezessenek, kik ügyvédi gyakorlatot soha sem folytatták. Professorok és államhivatalnokok, kik gyakorlati képesítéssel nem bírnak, szintén kinevezhetők lesznek a gyakorlati érdekek rovására.

A gyakorlati képesítés tekintetében különben a 36 és 37 §§ az egyes bírósági rendszert gyökeresen átalakítják. De megmagyarázhatatlan s legfeljebb káros pénzügyi szempontok ferde felfogásából lenne valamiképp megérthető, hogy az az albiró, ki kinevezésekor nem tartatik arra képesnek, hogy az egyes bíróságok a priori mindenestre kevésbé fontos teendőit elláthassák, a társas bíróságok sokkal bonyolodottabb functióiban mint szavazó sőt előadó bírák járassanak el? Helyes, hogy mielőtt valaki önálló bírói teendők végzésére bocsátatott, gyakorlati képesség megszerzésére szorítottassék, akár az egyes, akár a társas bíróságoknál, de ezt el lehet érni a nélkül, hogy a kevesebb képesség hiányának feltevése mellett a nagyobb képességet igénylő terre utaljuk a novitiosokat a mint az a modern európai bírói szervezetben az auscultansok intézménye által teljesen megvalósul.

A jogszolgáltatás javítását különben csupán a képesítés fokozásával el nem érjük. A restanciák agyonnyomják a legkiválóbb képzettséget is. Ma alig több az egyes bíróságok száma, mint volt akkor, mikor lényegesen kevesebb ügy volt a járásbírók hatáskörébe utalva. E hatáskört a sommás eljárás reformja még egyszer annyira ki fogja tágitani s a bíróságok, sőt a bírák létszáma marad ugyanannyi. S megnehezült életviszonyok és felszaporodott munka mellett a munka díja marad ugyanaz a nyomorúságos »javadalma«-s, mint volt eddig. Mindezek reformja csak így vére van most is. Minket pedig csaknem egy negyed század óta ígértekkel boldogítanak. — Azt mondják most is, ez a javaslat csak novella, ideiglenes, majd jön a végleges szervezés. Ezt hallottuk novelláris nyomorgásunk egész keserves kórfolyamata alatt. Ezen törvényjavaslatnak a czime is csak fallácia. A bírói és ügyvédi szervezet módosításáról szól, holott a szervezeti a maga egészében marad a régi. De mint mindig, a jogász-közönség, most is sok lemondással, az ígért jobbnak mielőbb elérkeztenek annyiszor esalódott reményével és még több vágyával faut de mieux — kénytelen elfogadni azt a kevés jót is a mit e a törvényjavaslat nyújt, de természetesen csak akkor, ha az itt vázolt sok rossz belőle kigyomláható.

Szilágyi Károly az előadó javaslatára hosszabban válaszol. Nagyon félt, úgy mond, hogy az igazságügyi bizottsági tárgyalások a mai tanácskozára befolyással lesznek; azonban ma örömmel látja, hogy az előadó egészen új eredeti észrevételekkel látta el operatumát. Az előadó véteményét azonban nem mindenben osztja. A törvényjavaslat címében nem lát falláciát. A felügyeletközegei nem tarthatók kormányközlegeknek, mert habára törvényjavaslatból ily értelmezés olvasható is ki, az igazságügyi bizottságban már módosított e kifejezés oly módon, hogy a felügyeletet gyakorló forumok a miniszter »vezetése« és ellenőrzése alatt működnek. Helyesnek tartja előadóval szemben a törvényjavaslat azon intézkedését, hogy a kir. táblához tanácsjegyzőkül behívandó albirák ideiglenes működésük után eddigi működésük területén más bírósághoz is áttehető, mert magától értetődik, hogy az reakok nézve előhaladás lesz. Az igazságügy-miniszternek a bírák személyes képességére vonatkozó hatáskörét védelmezi, úgy szinte a fegyelmi eljárásra vonatkozó rendelkezéseket s a rendbirságot. A vizsgáló bírákra vonatkozó előadói véteményvel ellentétben a törvényjavaslat intézkedését tartja czélszerűnek, mert jegyzők csak egyes kivételes kisebb fontosságú esetekben fognak vizsgálóbírákú alkalmaztatni.

A qualificatióra nézve megnyugvást talál az igazságügy-miniszter azon kijelentésében, hogy ezentul ügyvédekre és bírákra nézve egyenlő gyakorlati vizsga fog megállapíttatni. A bíróság és ügyészség együttes tanácskozásiából helyesnek tartja az ügyvédek kihagyását, mert az ügyvédi kar ott nem is érvényesíthetné kellőleg a maga független tekintélyét, holott jelenleg az igazságügyre vonatkozó kérdésekben önállólag adhat véleményt és javaslatot.

Ezen polemikus megjegyzések után előterjeszti saját nézeteit, melyek különösen a miniszter felügyeleti jogára s a táblai elnökök fegyelmi működésére vonatkoznak. Tulásosan elterhelteknek mondja a kir. elnökeket s ezt nem tartja helyesnek. Emelendőnek tartja a bírák fizetését, még pedig a mostani bírói létszám apasztásával.

Ezen általános megjegyzései azonban nem gátolják, hogy lényegében csatlakozzék az előadó véleményéhez s általánosságban elfogadja a javaslatot. Sőt örömmel is üdvözlözi azt, mert hasonlattal élve, olyannak mondja ezt, mint mikor a sötét üvegházban elcsenevesszedő, ellankadó virágokra világosságot hint az élető napsugár. (Juhász Ignác közbeszól: »de vak ablakon keresztül.«)

Szilágyi Károly sok helyesléssel fogadott beszéde után

Dr. Kardos Samu szólalt föl s szintén hosszabb beszédben foglalkozott úgy a törvényjavaslat, mint az előadó indítványával. A törvényjavaslat különösen három szempontból helyesli: egyik a felügyeletre vonatkozó része, másik az elnöki tanács intézménye és harmadik azon intézkedés, mely szerint a bírák alsóbb fokon is megmaradva, fizetés és rangemelkedésben részesülhetnek. Kritikája e törvényjavaslat a multnak, megállapítója a jelennek és jelzője a jövőnek. Részletekbe menve, helyesnek tartja a rendbirságot az előadóval szemben; míg előadónak a vizsgáló bírákra vonatkozó véleményét osztja és örömmel üdvözlözi.

Dr. Popper Mór a napi rendhez szól s indítványozza, hogy a részletes tárgyalás egy újabb rövid határidőre halasztassék.

Dr. Tüdős János azt az észrevételt teszi az előadó javaslatára, hogy meglátszik rajta az ellenzéki szempont. E törvényjavaslatot nem tartja végleges, hanem csakis ideiglenes törvényhozási intézkedésnek, mit a kir. táblák mostani de-centralizációja s az eddigi »slendriane« helyzet tesz kikerülhetlenné. Az előadóval polemizálva, a törvényjavaslat intézkedéseit tartja helyeseknek s azok mellett argumentál. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Juhász Ignác rövid felszólalása után, ki a kinevezett albiráknak előzetesen a társas bíróságokhoz való beosztását, valamint a rendbirságot tartja igen üdvösnök.

Dr. Kola János elnök örömmel jelezvén a beható vita sokoldalúságát, felteszi a kérdést, hogy a törvényjavaslat általánosságban elfogadja-e az értekezlet? mire a kamara állandó bizottsága a bírói és ügyvédi szervezetről szóló törvényjavaslatot általánosságban egyhangulag elfogadta.

A részletes tárgyalás ezután elhalasztott márczius 18. d. u. 3 órára, a mikor az előadó is megteszi a mai felszólalásokra vonatkozó észrevételeit. (B—s.)

## Irodalom és művészet.

**Zichy-jubileum.** A Zichy-jubileumnak a színházi előadást és a matinéét rendező bizottsága szombaton értekezletet tartott a város-háza nagytanácstermében. Simonffy Imre polgármester elülkete alatt. Az értekezleten jelen voltak: Gróf Bethlen Mikó Roza, Simonffy Imre, Hajdu Gyula, Szilágyi Károly, Kövi Lajos, Karczag Vilmos, Steinacker Sándor, Kiss Sándor, Csanak József, Beer Kálmán, Bészler Lajos, dr. Sárváry Lőrincz, Berger Henrik, K. Tóth Kálmán, Simonffy Emil, Sesztina Lajos, Vertesi Arnold, Nemes Kálmán, Ormódy Lajos, Márk Endre, Komlóssy Arthur, K. Hegedüs József. — Simonffy Imre indítványozza, hogy mivel a matinéé után a bál elmarad, ne

déli, de esteli banket rendeztessek, mely után esetleg táncz is lehet. A bizottság helyeselte ez indítványt. — K. H e g e d ű s előadta, hogy ő előtte kinyilvánította a gróf, mikép a jubileum tiszta jövedelmének egy részét a debreczeni zenedének kívánja adni, a jövedelem többi részére vonatkozólag még nem nyilatkozott. — Gróf B e t h l e n Mikó Roza urhölgy, mint az emléktárgy-beszerező bizottság elnöke, tudatta a bizottsággal, hogy a Zichynek adandó emléktárgy egy k a r n a g y i - p á l c z a lesz. Ő maga megkerdezte a családtól, van-e a grófnak már karnagy-pálcája, s megtudta, hogy nincs, tehát ez emléktárgy annál kedvesebb lesz előtte. A karnagy-pálcát a budapesti Grenzenstein cég készíti, mivel ennek mintarajza tetszett meg legjobban a bizottságnak a többi pályázó között. Negyszáz forintba fog kerülni, de a lehető legdiszesebb lesz. Arany és ezüst alapján Hajdúvármegye és Debreczen város czimere diszleg művészi kidolgozásban, alatta következő felirással: »Hajdúvármegye és Debreczen város közönsége Zichy Géza grófnak.« A tartója fekete bőrből készül, oldalán a gróf monogrammjával. Az emléktárgyat M á r k Endre vezetése alatt az összes bizottságokból álló küldöttség adja át egy fehér selyem-párnán, melyre a Zichyek családi czimere lesz hímelve. A párna elkészítését dr. I r i n y i I s t v á n n é urhölgy vállalta magára. Az emléktárgy költségei gyorsan gyűlnek; 12 nap alatt már 372 frt gyűlt be e célra. — V é r t e s i Arnold jelentette ezután a bizottságnak, hogy a város hajlandó átengedni a színházat a jubileumra, a katonazenekar is működni fog, a légszusz-támaszat pedig díjmentesen adja a világitást. A színházi program első nap a »Dolores«, a »Vár története« és a »Zene-cantate« című zeneművek előadása közben még egy kis vigjáték előadásából fog állani, mely vigjátékot N á d a i és L á n c z i I l k a adják elő. N á d a i n é solot énekel. B e l l o v i t s pedig Budapestről 12 karhölgygyel jön le, kik a debreczeni hölgyekből szervezett karral együtt a zeneművekben előforduló karénekeket adják elő. Második nap adják át az emléktárgyat a jubiléumnak, ki zongorán fog játszani. H u b a i hegedűművész szintén megígérte közreműködését. A városi dalárda pedig egy serenádöt fog énekelni. — A meghívott művészeti és irodalmi társulatok közül a Petőfi-társaság már válaszolt a meghívásra, jelezvén, hogy képviselői M o l n á r Zsigmond, K o m o c s i Jozsef és N e i g e b a u e r László lesznek.

**A nemzetközi földrajzi kongresszus** Budapesten. A földrajzi társaság választmányi ülésen elhatározták, hogy a millenium alkalmából lépéseket fognak tenni az iránt, hogy Budapesten nemzetközi földrajzi kongresszus tartassék. Csáky, Baross és Wekerle miniszterek már megígérték pártfogásukat. A kongresszust előkészítő bizottság tagjaúl Dóczy Lajost, György Aladárt és Erődy Belát választották meg.

**A zsarnok Ausztria.** A sógor eddig csak marhainkat és disznóinkat sujtotta kifiltással, most rákerül a sor a magyar versekre is. Pár nap előtt Virág Béla hírlapírótól megjelent egy kötet politikai vers. Egy év története cím alatt s most azt olvassuk róla, hogy az osztrák kormány osztrák-ellenes tendenciája miatt kitiltotta Ausztriából. Bámulatosan szemfüles egy kormány ez az osztrák: az új-esékek diadalordítása s az antiszemiták győzelmi riadója közt is meghallja Virág Béla lantjának pengését s azt kiáltja oda: Vissza neki. Mar most hol fogják olvasni a magyar verseket? Magyarországon eddig sem olvasták s most már, ugylátszik, Ausztriában sem fogják olvasni! Legföljebb az osztrák kormány tagjai, a kik nemsokára valószínűleg ugyis abban a helyzetben lesznek, hogy versolvasásokon kívül semmi egyéb dolguk nem lesz. Igaz, hogy Virág ur sok rosszat mond Ausztriáról, a mi bizony nem szép, mert Ausztria sohase mondott semmi rosszat Virág urról: de ezért a kifiltás még sincs megokolva, mert nem hiszszük, hogy a könyv Ausztriának jelentékenyebb károkat okozott volna. Különbösen hiába okoskodik a sógor. Figyelmeztetjük őt Petőfinek arra a költeményére: A virágnak megtiltani nem lehet.

**Az »Ország-Világ«** mult heti száma rendkívül gazdag és érdekes tartalommal jelent meg, körülbelül harmincz prózai és verses közlemény olvasható a 20 oldalon, így: A vér, Beniczky regénye. A sajtóhiba. Kozma novellája, Prielle és Csiky Gergely (arczképpel), Rakodczay Páltól, Egy pohárköszöntő, Horváth Boldizsártól Vallomás, Rakosi Jenőtől. Kosuth és Görgey utolsó találkozása, Hentaller Lajostól, A kakasülön, Atropostól, Heti tárcza, Székely Huszártól, Az 1838-iki árvíz (két kép), A szabadságszobor pályázat (Strobl, Zala, Köllő és Róna szobrainak fényképei másolatával), francia regény, továbbá költemények Torkos Lászlótól, Rudnyánszky Gyulától, Kóróda Páltól, Radó Antaltól stb., több apró cikk és vers a Nők világa mellékleten s a különféle rovatok.

#### TÖRVÉNYSZÉK.

**Elítélt párbajozók.** Gárdonyi Géza és Ujlaki Antal szegedi hírlapírók között végbement párbajgyűben, a melyről Ujlaki segédei azt állították, hogy szabálytalanul folyt le, esőtörtökön tartották meg a végtárgyalást. Ujlaki a szabálytalanság vádját elejtette s így a törvényszék a párbaj allitolagos szabálytalanságának kérdésével nem is foglalkozott, hanem Gárdonyit egy havi, Ujlakit pedig három napi államfogházra ítélte párbaj vétsége miatt. Ugy Ujlaki, mint Gárdonyi megnyugodtak az ítéletben.

#### CSARNOK.

##### Szegény Dolóres.

Andaluziai novella.

Irta: Fernan Caballero. Fordította: L. E.

(Folytatás)

#### IV.

Szegény Dolóres az izgatottól, melyet anyja betegsége miatt szenvedett, szintén gyengülni érezte magát, csupán lelki ereje tartotta fenn, mert ápolóra volt szüksége beteg szülőjének.

Cattarina asszony egész éjjel lázban volt s fiát emlegette folytonosan. Lázás képzelgésében egy emlegette őt, mint ha már a halálveszedelemben forogna a viharok között. Néha néha kétségbeesetten sikoltott fel, hogy már nincs többé fia, mert a tenger hajjai összefutottak felette s most ott pihen a korall sziklan, a tenger fenekén, a hol atyja. A halak mind neki rontanak s tépik, szakgatják a testét, mely érzé az iszonyu fájdalmat, a mit az éles fogak okoznak neki. Beszélt arról a szíreőről is, a ki fiát a tengerre esábitotta s nem hagyta visszatérni az anyjához a szegény fiut, pedig ez úgy könyörgött neki, hogy oldja fel rabbillincseit, mert haza akar menni — a szíren kegyetlen, nem eresztí őt.

Dolóres gyöngéden ápolgatta az anyját. Még a szemét sem hunyta be, bár a fáradságtól majd összerogyott már. De nem szabad volt pihennie, mert akkor ki ápolta volna szegény anyját.

A reggel ismét ebren találta a leányt. Cattarina asszony állapota nem fordult jobbra ez éjszakán, sőt reggel még inkább elővette a gyilkos láz.

Alig világosodott meg, az ajtón gyenge kopogás halatszott, mire Dolóres összerázkódva ütötte föl a fejét.

— Szabad! suttogta alig hallhatóan.

Az ajtón Lőrincz lépett be

— Hogy van már Cattarina asszony?

Kérdé a leánytól.

Dolóres könnyei megadták kérdésére a feleletet.

Lőrincz oda ült a beteg ágyához s részvevőleg vizsgálta annak arcát, aztán Dolóresre vetette a tekintetét, ki ott állt az ágy fejénél. A szegény leány esőndesen zokogott.

— Majd én is segíték ápolni az edesanyádat, ha nem vagyok terhedre, mondá neki Lőrincz.

A leány fölvetette a fejét.

— Te is, Lőrincz.

— Majd együtt ápoljuk szegényt, hiszen magad ugy sem bírnád ki már tovább, mert gyöngye vagy te ahöz, hogy éjjeleket töltés álom-talanul.

Valóban Dolóres már érezte, hogy nem bírja tovább a fáradságot.

— Köszönöm, suttogta.

Lőrincz oda vezette az ágyához Dolórest. Aludj csak, pihend ki magad, majd én vigyázok addig az anyádra. Épp oly jól fogom ápolni, mint te magad, hidd meg nekem ezt.

A leánynak nagyon jól esett a Lőrincz gyöngédsége s kegyetlenségnek tartotta volna visszautasítani. Hogy Lőrincz beváltja a szavát, arról meg volt győződve, nem is habozott tovább, ledőlt az ágyra.

Rövid idő mulva mély álomba merült szegény.

Lőrincz oda ült a beteg ágyához, és gondosan ápolta Cattarina asszonyt, ki néhány óra mulva magához tért s téveteget nézett körül a szobában, aztán Lőrinczen akadtak meg a szemei.

— Te vagy az Lőrincz fiam? Hát Dolóres?

— Alszik. Hadd pihenjen, az éjjel sem hunyhatta le a szemét.

Cattarina asszony alvó leányára tekintett és megragadta a Lőrincz kezét.

— Köszönöm, fiam.

— Jobban érzi már magát, Cattarina asszony?

— Ugy fáj a szívem. Ugy-e ma haza jön Tamás?

— Minden bizonynyal, ma haza fog jönni, ha nem, akkor holnap, de én hiszem, hogy ma itt lesz.

Cattarina asszony összekulcsolta a kezét.

— Ha ma nem jön haza, holnap talán már késő lesz, mert meghasad utána a szívem.

Lőrincz ugy biztatta a szegény asszonyt, hogy ez nyugodtabban érezte magát s mire Dolóres felébredt, már majdnem teljesen megszűnt a láza.

— Hogy érzi magát, édes anyám? Kérdé Dolóres.

— Jobban, leányom.

Ez az egy szó oly jól esett Dolóresnek, hogy hálás szemeket vetett Lőrinczre, a ki ugy nézett a szemébe, mintha mondta volna: a mi a te vágyad, a te akaratod, az az enyém is, mert imádlak.

Dolóres összehorzdott.

Nem érdemli meg ő a Lőrincz jószívűségét.

#### V.

Később ismét elővette Cattarina asszonyt a láz, mert azt az epedést, a melyvel Tamást várta, nem elégitette ki a való. Sőt a lelkeben még viharosabbá lón az a gondolat, hogy Tamást tőle elrabolta a tenger s nem fogja többé viszontlátni szeretett fiát. Hiába vigasztalták már, nem használt semmit. Pedig Lőrincz azt is megígérte neki, hogy utána fog menni Tamásnak és felkeresi őt, bárhol van is.

Cattarina asszonyt megnyugtanni nem lehetett. Dolóres az anyja ágya mellett imádkozott reggeltől estig s éjjel is csak ugy aludt, hogy minden órában felrettent.

Már néhány hét telt el s Tamásnak még híre sem érkezett. Dolóres is tudta már jól, hogy a bátyja isten tudja mikor tér haza, sőt talán soha sem. Szívének kétszeres fájdalmat kellett elszenvednie: a Tamás utáni epedés mellett az is gyötörte, hogy látnia kellett, mennyire szenved anyja. De remélte, hogy az idő begyógyítja majd a sebeket.

Az idő azonban nem igen fogott a Cattarina asszony fájdalmán. Igaz, hogy hetek mulva a láz megszűnt és ő ismét kimehetett a szobából, de a lelkeben még hatalmasabban kifogódott a fájdalom, mely a fia utáni epedésből származott. Dolóres ki sem eresztette őt a szobából, de mindig ott volt mellette s vigasztalt.

ta, pedig szegénynek magának is vigasztalásra volt szüksége.

A vigasztalást megadta neki Lőrincz, ki mindennap bement hozzájuk s tréfás beszédekkel igyekezett elűzni sötét gondjaikat. Cattarina asszony mindég szerette Lőrinczet, de azért hogy a nyomorúságban sem hagyta el őket, még inkább tudta szeretni és becsülni. Sokszor mondta is a leánynak:

— Talpig derék fiu ez a Lőrincz.

(Folyt. köv.)

## Közgazdaság.

**Szőlőoltási tanfolyamok.** A földművelésügyi miniszter körrendeletben értesíti a törvényhatóságokat, a gazdasági egyesületeket, hogy folyó évi márczius—április havában fás- és május és június havában zöld oltási tanfolyamot rendeztet és pedig a következő helyeken: a budapesti, az érdiszegi, a tarcsali, a menési, a pozsonyi és a tapolczai vinczellériszkolákban, továbbá a budapesti vinczellériszkolával kapcsolatos tarcsali, a ménésivel kapcsolatos paulis-bara-skai, végre a nagyváradi, a nagykárolyi, péteri, szendrői, székesfehéri és fehértemplomi amerikai szőlőtelepeken. Ugy a vinczellériszkolák igazgatói, mint az amerikai szőlőtelepek vezetői utasítva vannak, hogy ezen tanfolyamok megtartásának idejét alkalmas módon a közeli vidék érdekeltsegenek tudomására hozzák. A szőlőoltási eljárások szélesebb körben való bemutatásában a borászati vándortanítók is közreműködnek. Végül értesíti a miniszter az érdekelteket, az iránt is, hogy az esetben, ha egyes szőlőbirtokokosok hajlandók lennének oltási tanfolyamokat rendezni, ha erre a célra telepöket felajánlják és a tanfolyamot hallgatók elhelyezéséről gondoskodni fognak, a tanfolyamot engedélyezi. A márczius és április hónapokban tartandó fásoltási tanfolyamok kizárólag férfiak számára rendeztetnek, ellenben a május és június hónapok folyamán tartandó zöldoltási tanfolyamokon nők is részt vehetnek, sőt a nők részvétele kívánatos is, a mennyiben ezen

oltási műveletet a gyengébb női karok is igen könnyen teljesíthetik. A tanfolyamot hallgatók buzdításul a miniszter jutalmat is tűzött ki és pedig minden tanfolyamra egyenkint egy magyar aranyat és három darab ezüst forintot.

### Közbányai sertesüzet.

A serteskereskedelmi csarnok jelentése.

márczius 13)  
a) Hízott sertes árak: I. Magyar első rendű: 1 Óreg nehéz (páronkint 300—400 klgron felüli sulyban 46.—48.— Óreg közép (páronkint 300—400 klgr sulyban) — 3. Fialtal nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 49.—50.— 4. Fialtal közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban 48.—48.1/2, 5. Fialtal könnyű (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) 47—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) — 7. Közép (páronkint 220—210 klgr. sulyban) 46.—47.1/2, 8. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 46.—47.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban) 46.—47.— 10. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 46.—47.— 11. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 45.—46.— Sertes létszám: márcz. 2-napján volt készlet 90,077 darab. A hízott sertes üzletirányzata: Az üzlet változatlan. Hízalmai való sertes — — — — —, malacz (4—11 hónapos korban, elhajatott —)

**Budapesti gabonatözsde.** Márczius 13-án. Buza tavaszra 8'40 pénz, 8'43 áru, máj.—jun. 8'25 pénz, 8'27 áru, őszre 7'90 pénz 7'92 áru. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 6'50 pénz, 6'22 áru. Zab tavaszra 7'05 pénz, 7'07 áru, őszre 6'20 pénz, 6'22 áru. Káposztarepeze aug.—szept. 14'40 pénz, 14'50 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna**  
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő.  
**Dr. Bakonyi Samu**, főszerkesztő.

## Hirdetmény.

Néhaj Nánássy Ferencz hagyatékához tartozó **csikók** folyó évi márczius hó 17-ik napján az az kedden, a baróvásártéren 8 órakor megkezdendő árverésen el fognak adatni.

A **juh állomány** pedig szabad kézből eladó.

## Nyílttér.

### Leszállított árak.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a házban folyó építkezések folytán üzlethelyiségemből kénytelen vagyok **egy időre** kiköltözni s ennek következtében az üzletemben fálhalmozva lévő árakat márczius 1-sejétől kezdve

### beszerzési árak mellett

árusítom el.

Tisztelettel  
**BENYÁTS EMIL.**

## Hirdetés.

A tavaszi időnyre nagy mennyiségben vásárolt

## NŐI RUHASZÖVETEK

hozzávaló legújabb diszek már raktárunkra érkeztek s azokat ujonnan megnagyobbított üzlethelyiségünkben igen jutányos áron árusítjuk el.

Az idén igen nagy választékban hoztunk

### napernyőket

feltűnő olcsó árakhoz.

## Szabó Lajos fiai.

## BAUER és TÁRSA

### gazdasági gépcsarnok

GÉPMŰHELY és IRODA

DEBRECZEN,

N.-Péterfia-utca 853. szám, helyi vasút megálló helye és telephon összeköttetés, május 1-től Péterfia-tér 871 szám, saját ház.

Ajánl Clayton és Schuttleworth féle, eredeti Universal-Drill és ujonnan javított Junior-Drill

### sorbavető gépeket,



### szóróvetőgépeket,

Sack-rendszerű általános

### ACZÉL-EKÉKET

mélyítő-ekéket önkormányzóval, Clayton és Schuttleworth-féle, valamint Schlick-féle

eredeti

### két barázdás ekéket,

vasboronát, Papp-féle tengeri lókapát sbt. aczéldob-ineket, lokomobilesöveket, manométereket és más géprezeket a legjutányosabb árak mellett.

**Gépműhelyében** mindennemű gépek javítást, kazánkovács- és vasesztergályos munkát szakszerűen, gyorsan és jutányosan teljesít.

Teljes tisztelettel

**BAUER és TÁRSA.**

## Új temetkezési intézet!

# DANKÓ MIHÁLY

ujonnan berendezett

## temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czepléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Elvállal

### TEMETÉSEK RENDEZÉSÉT

a leg egyszerűbbtől a legmagasabb igényeket kielégítőig, a legnagyobb csinnal kiállítva, helyben mint vidéken.

### HULLASZÁLLÍTÁST

szabadalmazott légmentes érckoporsókban, minden irányban eszközöl, vasuton árszabály szerint.

### Halottas kocsijai

a legmagasabb igényeknek megfelelően

### Mindennemű érc- és művirág-koszorúk

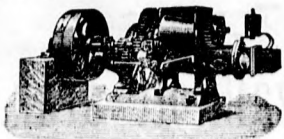
felirással vagy a nélkül, a mai kor kívánalmához mért olcsó árért.

A midőn új vállalatomat a nagyérdemű közönség pártoló figyelmébe ajánlom: ígérem, hogy számos éven keresztül szerzett tapasztalatomat a gyászoló felek irányában, szigorú pontosság és figyelem által fogom érvényesíteni.

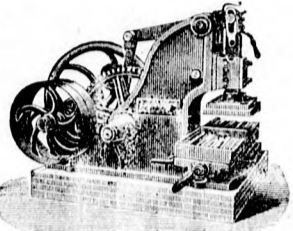
Debreczen, 1890. november hó.

Kiváló tisztelettel:

**DANKÓ MIHÁLY,**  
temetkezési intézet-tulajdonos.



**Teljes felszerelést**  
gőztégla, eszeréparu és faleztégla gyártáshoz  
szállít



mint sok évi különlegességeket  
**legjobb és legerősebb**  
kivitelben „  
**LOUIS JÄGER**  
gépgyára  
Köln—Ehrenfeld.

**Legujabb**

NŐI TAVASZI

**DIVATKELMÉK**

teljes választékban  
nagyobb bevásárlás folytán  
különösen előnyös  
**olcsó árak mellett**

hozzá való díszekkel  
**Kunz József és Társa**  
czégnél, Kistemplom-bazár.

## Szabadkézből eladó.

1. A h.-sámsoni határban egy 400 holdas jó gazdasági épületekkel ellátott földbirtok.
2. A sámsoni kertben egy 6 $\frac{1}{2}$  nyilas szőlőskert.
3. Helyben csapó-utczai 359. számú ház, melynek alsó telke Nyomatató-utczára nyulik éskülön házépítésre is igen alkalmas magában is eladó.
4. Ugyanezen ház 3 $\frac{1}{2}$  nyilas ondódi földje tanyával ellátva külön is eladó.
5. A fenesikai erdő részben a látóhegynél egy 16 boglyás kaszáló.  
(Alkusz kizárva.)





# TÓTH GYULA

ELŐBB

## TÓTH LAJOS és TÁRSA

vaskereskedés Debreczen, főpiacz városház sarkán.

Ajánl:

**Gazdáknak**  
mezőgazdasági eszközöket,  
**GAZDASSZONYOKNAK**  
konyha felszereléseket,

**Iparosoknak**  
minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb acél szerszámokat,  
utóbbiakért minden darab jótállás mellett

**Épület-vállalkozóknak**  
mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legszolidabb készítményekben.

### Legjutányosabb árak.









Nyomatott a Debreczeni nyomda-részvenytársaság nyomdájában. 1891.